

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ “ЕПІФІТОЛОГІЯ”

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 202 Захист та карантин рослин
Освітня програма «Захист та карантин рослин»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова викладання українська

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)

к.с.-г.н., доцент Гентош Д.Т.
Dgentosh@ukr.net

Сторінка дисципліни в
eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3795>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Епіфітотіологія є однією з фундаментальних основ захисту рослин, теоретичним підґрунтям управління фітосанітарним станом посівів та агроландшафтів. Вирішуючи проблеми формування екологічно збалансованого сільського господарства, епіфітотіологія сприяє зростанню виробництва та підвищенню якості продукції рослинництва шляхом попередження недобору врожаю через шкідливі організми (біологічні стресори).

Епіфітотіологія має за мету проаналізувати різні заходи захисту рослин від хвороб на основі інтенсивності наростання інфекції і взаємозв'язку між кількістю інфекційного початку і розвитком хвороби, визначити вплив селекції та застосування фунгіцидів на стійкість до хвороб і перебіг процесу обмеження та ліквідації епіфітотій. Стратегія боротьби з шкідливими організмами на епіфітотичній основі дозволяє розвивати захист рослин як єдину наукову і практичну дисципліну екологічного профілю, уникати її одностороннього розвитку.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності з захисту і карантину рослин і застосовувати теоретичні знання та методи фітосанітарного моніторингу, огляду, аналізу, експертизи, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК03. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин.

СК04. Здатність розробляти прогностні моделі та технологічні схеми забезпечення дотримання фітосанітарних вимог дистанційного і стаціонарного фітосанітарного моніторингу.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

РН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності.

РН07. Розробляти сезонні, короткострокові, довгострокові прогнози на підставі даних, особливостей біологічного розвитку, розмноження і поширення шкідливих організмів.

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Вступна. Гриби як збудники хвороб рослин.	2/2	<p>Знати: Студенти повинні отримати розуміння сутності масових спалахів грибних хвороб рослин, рушійні сили епіфітотійних процесів.</p> <p>Вміти: Прогнозувати співпадання періодів сприйнятливості рослини-живителя, розповсюдження інфекції і сприятливих для ураження умов зовнішнього середовища, визначити залежність інтенсивності масових спалахів хвороби від швидкості розвитку фітопатогенних грибів.</p> <p>Розуміти: Суть масових спалахів грибних хвороб рослин. Поняття інфекційного фону. Мінливість інфекційного процесу.</p> <p>Розрізняти: Шляхи поширення інфекції. Механізми зараження рослини. Особливості процесу накопичення інфекції.</p> <p>Застосовувати: Методи аналізу стадій епіфітотичного процесу для проведення захисних заходів.</p> <p>Використовувати: Методи визначення строків проведення захисних заходів.</p>	<p>Здача лабораторної роботи.</p> <p>Написання тестів.</p> <p>Виконання самостійної роботи.</p>	10 балів
Тема 2. Шляхи поширення інфекції. Механізм зараження рослини.	2/2			10 балів
Тема 3. Суть масових спалахів грибних хвороб рослин. Поняття інфекційного фону.	2/2			10 балів
Тема 4. Особливості процесу накопичення інфекції. Мінливість інфекційного процесу	2/2			10 балів
Тема 5. Особливості ураження рослин та розповсюдження інфекції. Вплив середовища на агресивність патогенів та стійкість рослин	2/2			10 балів
Тема 6. Проявлення інфекції. Особливості виникнення та розвитку епіфітотій	2/2			10 балів
Тема 7. Динаміка епіфітотій. Основи профілактики епіфітотій.	3/3			10 балів
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Епіфітотіологія. Курс лекцій для студентів напрямку підготовки 1301 – „Агрономія” Видавничий центр НАУ. 03041, Київ, вул. Героїв оборони, 15. Київ - 2003 р., 71 с.
2. Бейлін І. Г. Паразитизм и епіфітотіологія. – К.: Наука, 1986.
3. Б.Н. Мілкус. Г.О. Балан. Навчально-методичній посібник тестового контролю знань з Епіфітотіології – Одеса, 2020.-135с.

Додаткова

1. Довідник із захисту рослин / Л.І. Бублик, Г.І Васечко, В.П. Васильєв та ін.; За ред. М.П. Лісового. – К.: Урожай, 1999 – 744 с.
2. Довідник по захисту польових культур / В.П. Васильєв, М.П. Лісовий, І.В. Веселовський та ін.; За ред. В.П. Васильєва та М.П. Лісового. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Урожай, 1993. – 224 с.
3. Доповнення до переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. – К.: Юнівест Медіа, 2009 . – 304 с.
4. Методика державного сорто випробування сільськогосподарських культур. Випуск перший / Вовкодав В.В., Андрущенко А.В., Пількевич А.В. та ін.; За ред. Волкодава В.В. – К.: ДКУ ПВТОСР, 2000. – 100 с.
5. Методика проведення експертизи сортів на відмінність, однорідність та стабільність (ВОС). Зернові та зернобобові культури. (Держ. комісія України по випробуванню та охороні сортів рослин). – К., 2000. – 102 с.

6. Методика проведення експертизи сортів на відмінність, однорідність та стабільність (ВОС). Технічні культури. (Держ. комісія України по випробуванню та охороні сортів рослин). – К., 2000. – 123 с

Інформаційні ресурси

1. Журнал: Карантин і захист рослин – режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/Portal/chem_biol/Kizr/
2. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук – режим доступу: dns.gb.com.ua
3. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – режим доступу: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-tarozsadnictva/fitosanitarnij-kontrol/fitosanitarnij-monitoring>
4. Журнал: European Journal of Plant Pathology – режим доступу: <https://www.springer.com/journal/10658>
5. Журнал: Biological Invasions – режим доступу: <https://www.springer.com/journal/10530>
6. EPPO (2016) EPPO Global Database [Electronic resource]. Mode of access: <https://gd.eppo.int>.
7. European & Mediterranean Plant Protection Organization – режим доступу: <https://www.eppo.int>

